

धनेश (धन + ईश) m. 1) *Besitzer von Schätzen, ein reicher Mann* VĀRĀH. BRH. 18, 7. — 2) Bein. Kuvera's HARIV. 6004. Einsch. nach MBH. 113. VĀRĀH. BRH. S. 42 (43), 52. — 3) N. pr. des Lehrers des Vopadeva Verz. d. B. H. 222, N. 2; vgl. धनेश्वर.

धनेश्वर (धन + ईश्वर) 1) m. *Besitzer von Schätzen*: a) Bein. Kuvera's H. 190. DRAUP. 2, 3. AR. 2, 16. MBH. 3, 7481. — b) N. pr. eines Brahmanen PADMA-P. in Verz. d. Oxf. H. 16, b, 22. des Lehrers des Vopadeva Vop. S. 176; vgl. धनेश. — 2) f. ई *Besitzerin von Reichthümern* BRĀG. P. 6, 19, 25. nach BURNOUR *die Gemahlin des Kuvera*.

धनेश्वर्य (धन + ऐ°) n. *die Herrschaft über die Schätze*: (प्राप्तवान्) कुवेरश्च °र्यम् M. 7, 42.

धनेषिन् (धन + ऐ°) adj. subst. *Geld verlangend; ein sein Geld zurückverlangender Gläubiger* M. 8, 60.

धनोष्मन् (धन + उ° oder ऊ°) m. *die brennende Gier nach Schätzen*: धनोष्मणा पच्यमाना: M. 9, 231.

धन्ध n. = धान्ध्य = श्रपाटव TRIK. 3, 2, 11.

धैर्य (von धन) 1) adj. *Preis —, Besitz habend oder bringend; schätze-reich*: महे वाज्ञाय धन्याय धन्वसि RV. 9, 86, 34. धन्या सज्ञाय धिषणा नमो भिर्वन्स्पतीरोषधी राय एवे 5, 41, 8. धन्या चिद्धि ते धिषणा वष्टि प्र देवा जन्म गृणते वष्ट्यै 6, 11, 3 (vgl. धन्या und धिषणा neben einander gestellt ÇĀṆKH. ÇA. 8, 19, 4 unter धिषणा). प्रूलगवो धन्यो लोक्य: पुणय: ÅCV. GRHJ. 4, 9. die Rbhu ÇĀṆKH. ÇA. 8, 20, 4. शत° der hundertfachen *Preis, Beute verschafft*: लष्टुर्गृहे श्रपिक्त्सोममिन्द्र: शतधन्यं चवो: सुतस्य RV. 4, 18, 3. Nach den Lexicographen = सुकृतिन्, पुणयवत्, पुणययुत AK. 3, 1, 3. H. 489. an. 2, 368. MED. j. 32. In den nachvedischen Schriften, die diese vor Augen gehabt haben, bedeutet das adj. a) *glückbringend, glückverheissend* P. 5, 1, 39. Sch. gaṇa स्वर्गादि zu VĀRT. 2 zu P. 5, 1, 111. धन्यं यशस्यमायुष्यं स्वर्ग्यं चातिथिपूजनम् M. 3, 106, 4, 19. निमित्तानि MBH. 8, 3606. 13, 3391. गृहे पारवता धन्या: 5068. R. 1, 15, 13. 38, 31. 44, 63. VĀRĀH. BRH. S. 20, 8. 21, 20. 51, 9. 37. 92. fgg. 64, 3. fg. 66, 7. BRĀG. P. 1, 3, 40. °व्रत VĀRĀH. P. in Verz. d. B. H. 142, Z. 18 v. u. धन्योत्पत्ति in einer Inschr. in Journ. of the Amer. Or. S. 7, 26, 12. — b) *sich im Glück befindend, beglückt, glücklich* P. 4, 4, 84. को ऽन्यो धन्यतरो मया MBH. 13, 937. HARIV. 7761. 11049. R. 1, 47, 22. 51, 15. 2, 83, 12. BHART. 1, 46. 71. ÇĀK. 176. PĀNĀT. 23, 22. 46, 17. HIT. Pr. 19. I. 183. 38, 1. AMAR. 8. PRAB. 30, 9. BRĀG. P. 1, 3, 39. 19, 13. 4, 22, 10. MĀRK. P. 20, 23. 24. SĀH. D. 41, 20. जीवित HIT. I. 138. विषय Verz. d. B. H. 117, 11. Nach WILS. auch *ungläubig, ein Atheist*. — 2) m. a) Bez. eines über Waffen gesprochenen Zauberspruches R. GORR. 1, 31, 8. — b) N. pr. eines Mannes gaṇa अश्वादि zu P. 4, 1, 110. RĀGA-TAR. 8, 1440. 1612 u. s. w. — 3) f. आ a) *Amme*. — b) *Myrobalanenbaum* H. an. MED. — c) *Koriander* H. 419. — 4) n. a) *Schatz*: विज्ञानि धन्या दधाना: RV. 3, 1, 16. — b) *Koriander* BHAR. zu AK. ÇKDR. u. धन्याक. — Vgl. श्र°, जीव° (welches wohl richtiger zu erklären wäre *reich an Lebendigem, an Lebenskräften*).

धन्यक (von धन्य) m. N. pr. eines Mannes DAÇAK. 150, 18.

धन्यता (wie eben) f. *der Zustand eines Glücklichen*: °तां च गमिष्यति MBH. 3, 3078.

धन्यमन्य (धन्यम्, acc. von धन्य, + म°) adj. *sich für glücklich haltend* DAÇAK. in BENF. Chr. 196, 23.

धन्याक n. *Koriander* AK. 2, 9, 38. TRIK. 3, 3, 352. H. 419.

धन्याशो s. u. धनाश्री.

धन्योदय (धन्य + उदय) m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 8, 2338.

धन्व्, धन्वति NAIGH. 2, 14. DHĀTUP. 13, 88. अधन्विषुस्; दधन्वै, दधन्विरे, दधन्वंस; der imper. धन्व ist des Metrums wegen धनिव geschrieben SV. I. 6, 2, 3. 9. 1) *rennen, laufen, rinne*: श्रमिष्टा हृतो धन्वात्पच्छे RV. 3, 53, 4. वाज्ञाय धन्याय धन्वसि 9, 86, 34. 77, 3. 79, 1. रथा इव दधन्विरे गमेत्यो: 10, 2. 93, 2. दधन्वे वा यदीमन् वोचद्वत्साणि 2, 5, 3. 3, 60, 3. इन्द्राय सोमा दधन्विरे 10, 96, 6. 92, 5. 104, 1. partic. perf. act. rinnend: तं सुतो नृमादेनो दधन्वान्मत्सरित्तम: 9, 67, 2. दधन्वौ (RV. PRĀT. 4, 28) यो नयो अष्टवर्षेतरा 107, 1. mit einem acc. *Etwas durch Rinne* verschaffen: परिषिच्यमाना: तयं सुवीरं धन्वतु सोमा: 97, 26. — 2) *rennen —, rinne* machen: देवसो देवमरति दधन्विरे RV. 8, 19, 1. वृषा दधन्वे वर्षणं नदीषा 33, 12. — Vgl. धव्, धाव्.

— अभि herbeirennen, — rinne: अभि गावो अधन्विषुरपि न प्रवतो पृतो: RV. 9, 24, 2.

— प्र 1) *rinne*: प्र सोमसो अधन्विषु: RV. 9, 24, 1. 3. मोश्च इन्दो सरसि प्र धन्व 97, 52. — 2) *zerrinnen, vergehen*: स एनमात्मनो ऽङ्गेभ्य आरुयो ऽत्तेरिति ताजकप्रधन्वति TS. 3, 2, 3, 4. KĀṬH. 21, 2. 6. 25, 9. अग्नि: ÇAT. BR. 1, 2, 3, 1. 3, 3, 13.

— परिप्र ringsum renne: परि सोम प्र धन्व RV. 9, 75, 5. 79, 2. 109, 1.

— सम् zulaufen, med.: स यत्त इन्द्र मन्यव: स चक्राणि दधन्विरे। अध्वे अध्व सूर्ये RV. 4, 31, 6. पिता यत्र उदितु: सेकमुज्जस् शम्भ्येन मनसा दधन्वे 3, 31, 1.

धन्व 1) n. = 1. धन्वन् *Bogen* UGÓVAL. zu UNĀDIS. 4, 95. BHAR. zu AK. 2, 8, 2, 51. ÇKDR. Am Ende eines comp. in तिसृ° (s. d.), इयु° adj. TAĪTT. ÅR. 5, 1, 2. प्रिय° adj. Beiw. Çiva's MBH. 7, 9536. ein f. धन्वाभि: HARIV. 7313; hier ist aber wohl धन्विभि: zu lesen, welche Lesart auch LAGL. vor sich gehabt zu haben scheint. — 2) m. N. pr. eines Mannes RĀGA-TAR. 3, 51. 56.

धन्वङ्ग m. = धन्वन BHĀVAPH. im ÇKDR. धन्वग v. 1.

धन्वचर (2. धन्वन् + चर) adj. *in dürrem Lande gehend*: वंसग RV. 5, 36, 1.

धन्वच्युत् (2. धन्वन् + 1. च्युत्) adj. *den Boden erschütternd* RV. 1, 168, 5.

धन्वज (2. धन्वन् + ज) adj. *dem trockenen Lande angehörig* SUÇU. 1, 238, 4.

धन्वतरु (2. धन्वन् + तरु) m. *eine best. Soma-Pflanze* NIGU. Pr.

धन्वधि (2. धन्वन् + धि) m. *Behälter für den Bogen* ÇĀṆKH. ÇA. 14, 33, 26.

1. धन्वन् UNĀDIS. 1, 156. n. *Bogen* NIR. 9, 17. AK. 2, 8, 2, 51. 3, 4, 1, 14. TRIK. 3, 3, 244. H. 775. an. 2, 269. MED. n. 78. यत्र वष्टि प्र तद्भोति धन्वना RV. 2, 24, 8. 33, 10. 6, 75, 2. आ हि तन्वते नरो धन्वानि वाक्छे: 39, 7. 8, 20, 2. इयुर्न धन्वन्प्रति धीयते मति: 9, 69, 1. AV. 1, 3, 9. 4, 4, 7. धन्वना वीर्याणि 14, 9, 1. VS. 16, 9. इयु° *Bogen mit Pfeil* AIT. BR. 7, 19. आश्व° 1, 25. अथिष्य° ÇAT. BR. 9, 1, 4, 6. उज्जय° KĀṬJ. ÇR. 22, 3, 17. शर्ते° VS. 16, 29. In der späteren Sprache können wir mit Ausnahme von zwei